

SENTÈNCIA 22-95 DE 14 DE JULIOL DE 1995

Canvi de plaques de matrícula de vehicle a motor.- Narració dels fets.- Error en l'apreciació de la prova.- Presumpció d'innocència.- Prova d'indícis.

Ponent: M.I.Sr. Josep Lluís VAZQUEZ SOTELO

ANTECEDENTS DE FET

I.- RESULTANT :Que el M.I. Tribunal de Corts va dictar sentència en la present causa el 27 de desembre de 1994, la qual conté la següent part dispositiva: "FALLEM, que hem de condemnar i condemnem a Carles M.D. com a responsable penalment en concepte d'autor d'un delictes major de canvi de plaquetes de matrícula de vehicle de motor, sense la concurrència de circumstàncies modificatives de la responsabilitat penal, a les penes de VUIT MESOS DE PRESÓ del quals QUATRE FERMS i LA RESTA CONDICIONAL , i MULTA DE CENT MIL PESSETES. El condemnem a indemnitzar a Carles B.O. i Antoni Joaquim M., en parts iguals, en la quantitat de dues-centes mil pessetes, així com al pagament de les despeses processals causades. Decretem el comís del vehicle intervingut. Atesa la data del delictes objecte d'aquest sumari, un cop ferma aquesta sentència s'aplicaran els beneficis d'indult atorgat en data 14 de març de 1994 per SS.EE. Els Coprínceps d'Andorra."

II.-RESULTANT: Que contra l'esmentada sentència Carles M.D., mitjançant llur advocat defensor, va interposar recurs de suplicació en base als motius de l'article 3è del Decret regulador del recurs de suplicació:

1.- Per no contenir la sentència la narració precisa del fet o fets que es considerin provats o no tenir fonamentació jurídica.(article3.4).

2.- Per error en l'apreciació de la prova o per violació del dret a la presumpció d'innocència.(article3.5).

Com a fonamentació jurídica d'aquests motius de suplicació , el recurrent va al·legar:

a)-Que es errònia l'afirmació de la sentència de que el processat realitzava un viatge de contraban a Espanya en el vehicle Opel Senator E, de color blau, matrícula AND-27194, ja que el recurrent ni conduïa , ni anava en

l'esmentat vehicle, errors que la sentència introdueix juntament amb d'altres inexactituds i llacunes que s'observen a la sentència.

b)-Que la sentència valora com a prova "la declaració per via telefònica de la qual dona fe la Secretaria Judicial.

c)-Que després de referir-se a d'altres afirmacions de la sentència que considera provades en el judici (relatives a la venta del vehicle per l'acusat ja que el vehicle va ser portat novament a Andorra amb plaques de matrícula And-25625) el recurrent denúncia la vulneració del dret a la presumpció d'innocència de l'acusat per quant ha estat condemnat sense que en la causa existeixi cap "prova directa" dels fets atribuïts a l'acusat i amb fonament exclusiu a la "prova indiciària" utilitzada per la sentència que al seu Considerant segon, enumera set indicis que considera suficients per establir sobre ells l'afirmació de la participació en els fets de l'acusat. Citant la jurisprudència d'aquest Tribunal Superior de Justícia i del seu antecessor el M.I. Tribunal Superior de Corts, el recurrent impugna la validesa i eficàcia dels set indicis en els que la sentència va fonamentar-se per establir la condemna del recurrent, concloent amb la petició de que es revoqui la sentència recorreguda, se'n dicti un altra per la que s'absolgui l'acusat.

III.-RESULTANT: Que el Ministeri Fiscal, va oposar-se al recurs interposat per Carles M.D., al·legant: -respecte a l'error en l'apreciació de la prova i ales llacunes existents a l'exposició dels fets, així com la valoració d'una declaració telefònica, considera el Ministeri Fiscal, que no són tals i que el M.I. Tribunal de Corts ha apreciat en consciència les proves practicades, tal com raona el considerant segon, que posa de relleu l'existència a la causa de la mínima activitat provatòria practicada amb les garanties processals corresponents, respecte a la manifesta violació de la presumpció d'innocència, considera la Fiscalia que tal principi suposa la inexistència de mitjants de prova, essent una presumpció "iuris tantum" que en la causa jutjada ha estat desvirtuada per la mínima activitat provatòria produïda fins i tot en excés. En conseqüència, sol·licita que no es doni lloc al recurs i es confirmi la sentència recorreguda en tots els seus extrems, per ésser ajustada a Dret.

FONAMENTS DE DRET

I.- CONSIDERANT :Que la sentència recorreguda conté en el seu Resultant primer una clara i expressa declaració dels fets que considera provats, com a premissa a "factum" de la que parteix (com es pot constatar llegint el primer Resultant) i per això no té sentit l'al·legació que el recurrent fa en primer lloc havent de decaure aquest primer motiu de suplicació.

II- CONSIDERANT: Que l'altre motiu de suplicació, que denuncia un error en l'apreciació de la prova i la presumpció d'innocència, en aquest cas poden ésser estudiats conjuntament donats els fonaments invocats pel recurrent i perquè el denunciat error provatori s'hauria de traduir en definitiva en infracció de la presumpció d'innocència.

III.-CONSIDERANT: Que abans de tot es necessari pronunciar-se sobre la validesa de la diligència de "declaració per via telefònica", a que es refereix el paràgraf quart de l'escrit de recurs i que consta al foli 58 del sumari i que la sentència pren en consideració al seu considerant segon. Aquesta diligència no pot prendre's en consideració per a fonamentar la convicció judicial i la sentència de condemna, ja que tal com ha estat practicada ni es una declaració testifical ni es tampoc una prova documental. Aquesta diligència infringeix els principis i garanties processals, avui amb rang constitucional, ja que tota prova ha de ser obtinguda o practicada amb respecte a les exigències de la contradicció processal de les parts, de manera que les parts personades poden interrogar o fer interrogar als testimonis o perits que declarin. I es al judici a on han de rebre's o reproduir-se les proves, amb acatament dels principis d'immediació judicial, publicitat i sobretot en aquest cas amb la garantia de la possible contradicció entre les parts. Solament les proves així practicades són les legítimament adquirides (excepte els supòsits de prova reconstituïda o avançada) i a les que pot fonamentar-se la convicció judicial. Per això la diligència del foli 58 la qual el Secretari Judicial fa constar que es telefona a una persona (no identificada ni identificable per telèfon) per a que faciliti determinada informació, és una diligència que pot ser útil als fins de la investigació policial o judicial, però que no té valor provatori i no hauria d'haver estat presa en consideració per a dictar la sentència. L'esmentada diligència es processalment irregular però aquesta irregularitat transcendeix al pla de les garanties processals i constitucionals del procés penal modern i singularment afecta al dret de defensa, que es un dret inviolable en tot

estat i grau del procediment, suposant no solament la infracció de les normes processals sinó també de les garanties processals corresponent al degut procés de llei, reconegudes a la Constitució andorrana i al Conveni Europeu sobre drets i llibertats fonamentals de 1950 (article 6).

IV.-CONSIDERANT: Rebutjat el valor provatori de la diligència a que s'ha fet referència al Considerant anterior resta per examinar si, en no existir en el cas jutjat prova directa dels fets, la prova indirecta, mitjançant indicis o circumstàncies (i que la sentència analitza el seu Considerant segon) es suficient per a fonamentar la condemna i vèncer la presumpció d'innocència que assisteix a l'acusat com a dret fonamental avui constitucionalment proclamat. En aquest sentit la reflexió ha de sortir de les necessàries afirmacions de principi sobre el valor de la prova indiciària al procés penal. Els indicis són de gran importància al judici penal perquè es propi dels delictes que es cometen sense deixar constància directa de la seva perpetració (cercant l'absència de testimonis, la nocturnitat, es destrueixen documents...), en el que hi ha una gran diferència amb el procediment civil que es refereix a les relacions, quina prova es prepara o es preconstitueix prèviament (s'atorguen escriptures públiques, es signen documents privats davant testimonis...). D'aquí que la utilització com a font de prova d'aquestes circumstàncies, dades o vestigis deixats per la perpetració del delictes sigui una necessitat al procés penal, ja que d'altra manera restarien sense càstig tots els crims la comissió dels quals no es pogués provar mitjançant una prova directa. D'altra banda, cal destacar que si bé la utilització dels indicis ha de fer-se amb exquisit compte per a que la inferència resulti lògica e irreprotxable (d'aquí la necessitat de l'especial motivació que en aquest casos ha de contenir la sentència) es cert que la prova per indicis no ha d'ésser necessàriament més dèbil que la prova directa. Els testimonis poden mentir o confondre al jutgador amb les seves contradiccions i en canvi pot haver indicis vehements la força persuasiva dels quals no es superable per cap prova directa (com en els clàssics exemples en que es veu sortir d'un lloc a un home portant un arma homicida amb clares senyals d'haver estat utilitzada poc abans i es descobreix a continuació el cadàver al mateix lloc).

V.-CONSIDERANT: Que a partir de les afirmacions de principi anteriors, es necessari pronunciar-se sobre si els indicis utilitzats per la sentència, el raonament de la qual es fa en el seu segon Considerant, són suficients per a fonamentar la condemna. El recurrent ha recordat la

doctrina d'aquest Tribunal i del seu antecessor el Tribunal Superior de Corts, respecte dels requisits que han de reunir els indicis per a que serveixin de fonament a la condemna (els fets indiciants han de ser provats, ha de concórrer més d'un indicati, han de tenir relació directa amb el fet punible o amb el seu autor i tots aquests indicis han de ser enllaçats o articulats a la fi de que el raonament lògic o inferència resulti racional i ajustat a les regles de la sana crítica o de la lògica jurídica).

VI-CONSIDERANT: Que la sentència del M.I. Tribunal Corts, presenta com a fets provats que l'acusat Carles M.D., condemnat l'any 1989 per un delict d'imprudència temerària, i l'any 1994 per un delict d'emissió de xec sense provisió de fons, amb ocasió d'un viatge de contraban realitzat en el mes de juny de 1993, des d'Andorra a Espanya, el vehicle marca Opel, model Senator 30 E, de color blau i matrícula AND-27.194, en sofrir una avaria molt important al motor va haver de deixar el seu vehicle dipositat primer a un carrer de la localitat de Salou i després a un taller de Vilaseca (a la mateixa província) i el pressupost per a reparar el motor era molt elevat, l'esmentat acusat decidí adquirir Andorra un altre vehicle amb la matrícula AND-25.626, que es trobava en un taller del Principat, el qual havia estat donat de baixa del Registre de vehicles, realitzant la substitució del motor i plaques de matrícula del vehicle per les de l'altre per així poder tornar a Andorra (on pels serveis de Policia es va realitzar el control del vehicle que circulava amb la matrícula AND-25.626 (que ja pertanyia a un altre titular, Carles B. O.), comprovant-se pel número de xassís que el vehicle Opel de color blau al que corresponia la matrícula AND-27.194 li havien canviat el motor i les plaques de matrícula de l'altre vehicle d'igual marca i model, sols que de color gris, AND-25.626. I la sentència arriba a la conclusió de que aquests fets es van realitzar per l'acusat(directament o mitjançant algun intermediari), fonamentant-se en els set indicis que enumera i analitza el seu segon Considerant, D'aquests indicis la pròpia defensa de l'acusat reconeix i admet com provats els tres primers: 1.- l'acusat va ésser qui va adquirir els dos vehicles Opel Senator 30 E, de matrícula andorrana AND-27-194 i AND-25.626. 2.- L'acusat va sofrir una important avaria al motor del primer vehicle i va ser conscient de l'elevat import que representaria la seva reparació, que resultaria anti-econòmica, i per això l'adquisició del segon vehicle avariats. 3.- l'acusat fou qui va encarregar la substitució o canvi de motor. l'acusat a reconegut també a l'acte de judici oral i així està documentat a l'acta "que feia contraban de tabac en el moment del fets, que venia de fer un viatge a València i va deixar el vehicle a

un garatge de Salou, que va aconseguir un altre cotxe de les mateixes característiques i que volia posar el motor d'un vehicle a l'altre". També va confessar l'acusat "que va desplaçar-se a Salou i que juntament amb un amic va anar a buscar el vehicle (encara que no se li va demanar que li canviessin les plaques de matrícula)" que fou el seu amic el que va anar a buscar el vehicle" i "que a ell li constava que li havien canviat el motor però no la matrícula", admetent també "la posterior venda del vehicle" i la seva possessió anterior durant "un o dos mesos". En front de tot això, l'acusat nega que hagi alterat o canviat les plaquetes de matriculació, i que també havia conduït el vehicle, ja que "mai el va conduir", afirmant que no li constava el canvi de matrícula. L'acusat va precisar que la venda realitzada per ell va ser purament "de iure" ja que en realitat no va intervenir en els tractes de la venda que van ser realitzats per un altra persona (Antoni F.) i respecte a "tenir el vehicle en el seu poder", únicament pot admetre's "de iure" ja que físicament l'acusat no va veure ni va tocar el vehicle (dipositat a un aparcament de Sant Julià). Afegeix també l'acusat que l'operació de venda i substitució del motor "no va obtenir guany" (sinó que al contrari, "va perdre la quantitat de 420.000ptes en aquesta transacció)

VII-CONSIDERANT: Que encara prescindint de valor provatori de la constatació telefònica que la sentència va prendre consideració que expressament s'ha negat al Considerant quart el conjunt de dades (fets indicis) admesos expressament per l'acusat, que s'acaben d'exposar al Considerant anterior, el Tribunal en considera amb força suficient per a poder arribar a la convicció en consciència de que l'acusat no pot ésser aliè als fets delictius objecte d'aquesta causa i que en la seva realització han hagut d'intervenir per algun dels títols previstos a l'article 15 del Codi Penal. Té molt poca consistència l'exculpació fonamentada a que "els dos vehicles els va tenir durant un cert temps al garatge Dalauto, i que el cotxe que es va reparar no fou ni recollit ni pujat al Principat per l'acusat ni tampoc portat posteriorment a la Seu d'Urgell per ell, donat que els fets delictius poden realitzar-se personal i directament o mitjançant un intermediari (com va realitzar-se la venda), per quan l'esmentat article 15 del Codi Penal tipifica tant l'actuació personal com la que es realitza per mitjà d'un altre. No pertany a la lògica ni a l'experiència del comportament humà que l'acusat comprés dos vehicles, manés substituir el motor i la caixa de canvis d'un d'ells per instal·lar a l'altre coneguts i pagués aquesta substitució i en canvi no coneguts la substitució de les plaques de matrícula, quan ambdós

vehicles estaven sota la seva titularitat i possessió jurídica. I si es indiferent que aquesta substitució la realitzes directament l'acusat o l'encomanés a un intermediari, també es indiferent que en motiu de dites operacions de compra-venda i substitució de parts mecàniques del vehicle, l'acusat obtingués beneficis o que hagués sofert la pèrdua al·legada de 420.000ptes. La prova d'indicis exigeix que la descripció perifèrica dels diversos fets base o fets indiciants articulats entre si e interpretats segons les regles del criteri humà i de l'experiència permetin arribar al fet desconegut d'una manera lògica i racional d'acord amb el que normalment succeeix al comportament humà (id quod plerumge accidit) sense que pugui exigir-se que cada pas o etapa de la trama delictiva (iter criminis) hagi d'estar recolzada necessàriament en els corresponents indicis ja que allò convertiria a aquesta prova en una manifestació anomenada "Probatio diabolica" impossible o quasi impossible d'assolir. En aquest sentit convé recordar les declaracions dels testimonis que el propi recurrent recull i resumeix al seu escrit de qualificació provisional (foli 90) en que varis declarants encara que no saben qui va realitzar el canvi de les plaquetes de matrícula, diuen suposa que fou el Medina (Carles Barroso) i suposo que el mateix Medina va fer-ho" (Antoni F.) quina suposició no es sinó una inferència lògica davant la qual l'acusat no ha porta cap prova, que pogués tallar aquesta deducció (com podria ser la prova d'una coartada o "alivi").

VIII-CONSIDERANT: Que per tot el que precedeix cal desestimar el recurs de suplicació interposat pel processat Carles M.D. i confirmar la sentència recorreguda, imposant al recurrent el pagament de les despeses processals.

IX-CONSIDERANT: Que es indiferent que el vehicle quin comís va acordar la sentència del M.I. Tribunal de Corts hagi pogut ser subhastat públicament, en compliment d'altres resolucions tal com va al·legar-se a l'acte de la vista ja que aquesta circumstància, que no està degudament provada a la causa, únicament afectaria a l'efectivitat de l'acompliment o execució d'aquest pronunciament de la sentència, però no a la imposició de la indicada pena accessòria, que procedeix mantenir encara que arribat el moment pugui resultar impossible el seu compliment o execució.

Vist la legislació vigent, i els Usos i Costums aplicables a la present causa,

La Sala Penal del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

D E C I D I M

1- Desestimar el recurs de suplicació interposat per Carles M.D..

2- Confirmar la sentència recorreguda en tots els seus extrems.

3- Imposar al recurrent el pagament de les despeses processals del recurs.

Així, per aquesta nostra sentència, definitivament jutjant, ho manem i signem.